

تبریز همزاد تاریخ

اینجا تبریز است، گذرگاه تاریخ پرفراز و نشیب سرزمینی که همواره بلندای کوه‌هایش، آبی آسمانش، طراوت دشتهایش، برکت درختانش، گوهرهای خفته در نگاهش و سرانگشتان کیمیا ساز مردمانش مورد توجه و حتی حسادت بوده است.

اینجا تبریز است، گذرگاه تاریخ پرفراز و نشیب سرزمینی که همواره بلندای کوه‌هایش، آبی آسمانش، طراوت دشتهایش، برکت درختانش، گوهرهای خفته در نگاهش، ه سانسگشتان، کیمیا ساز مردمانش، مهرداد تچه ه حت، حسادت نهاده است. به گزارش خیرگزاری فارس از تبریز، تبریز، اینجا تبریز است، گذرگاه تاریخ پرفراز و نشیب سرزمینی که همواره بلندای کوه‌هایش، آبی آسمانش، طراوت دشتهایش، برکت درختانش، گوهرهای خفته در نگاهش و سرانگشتان کیمیا ساز مردمانش مورد توجه و حتی حسادت بوده است. هنوز در کوچه‌های این شهر که راه می‌روی، از چرنداب و امیرخیز و مارالان گرفته تا دامنه‌های عینالی و سرخی بی‌پایان سرخاب، صدای سم بر زمین کوفتن مرکب دلاورانی می‌پیچد که جان را توشه ساختند و در راه آزادی سینه را سیر سرب داغ ساختند. هنوز لابلای حافظه تصاویر تبریز، گرمای وجود شمس، اسلیمی‌های روییده بر خاطره کمال‌الدین بهزاد، قطار فشنگ باقرخان، گل‌ارکیده خفته در دستان ستارخان، عینک گرد ثقة‌الاسلام، هزارتوهای خانه علی موسیو، شیشه اسب سرکش امیر نظام گروسی، گره روسری پروین، قلم نی و دوات شهریار، لبخند آرام آقا مهدی باکری، صدای خنده‌های پیچیده در مدرسه‌های غلامرضا مردانی‌آذر و ده‌ها تصویر باشکوه و به یادماندنی دیگر خودنمایی می‌کنند. این دیار اما از فراز تمام قله‌ها به حرمت، و از نشیب تمام گودال‌ها به قدرت، عبور کرده و امروز با چهره‌ای که هنوز از اصالتش خبر می‌دهد، به آینده‌ای می‌نگرد که با دستان و دل‌های به هم پیوسته فرزندان‌ش ساخته می‌شود. اما بهار... بهار این دیار مانند همیشه‌هایش سرشار از تصاویر در ذهن ماندنی و منحصر به فرد است، کافی است باد نوری بر دشت‌های دامنه سهند و ساوالان بوزد، تا عالمی دگر باره جوان شود. اینجا همان تبریزی است که سرمه چشم از غبار چشم مهمان می‌کند و اینک که نرم نرمک می‌رسد بهار، زیباتر، آراسته‌تر و مشتاق‌تر از همیشه، دروازه‌های تاریخی‌اش را به روی مسافرانی گشوده که حضورشان مایه شادی و رضایتشان موجب دلگرمی است. *در این بهارانه آرام، گشت و گذار در تبریز، شهر «اولین‌های ایران را از دست ندهید به جز موزه آذربایجان، پارک تاریخی تفریحی ائل‌گلی، مقبرة الشعرا، بازار تاریخی، ارگ، مسجد جامع و خانه مشروطه، تبریز ده‌ها بنا و محوطه دیدنی و ارزشمند دیگر نیز دارد و تعطیلات نوروز شاید یکی از بهترین اوقات باشد که می‌توانید به سهولت به بازدید آنها بپردازید و با تاریخ کهن تبریز بیش از پیش آشنا شوید. *عقاب تبریز شاید ندانید اما تبریز با همین آب و هوای سرد، یک عقاب بسیار مشهور کهنسال دارد. عقابی از سنگ، ملات، ستون و تزئینات ویژه که سال‌هاست تقریباً در مرکز شهر قد افراشته و این روزها، نخستین موزه شهر و شهرداری کشور را هم زیر بال و پر خود گفته است. عمارت تاریخی شهرداری تبریز جایی که به نام عمارت ساعت نیز مشهور است، به شیوه‌ای ساخته شده که در تاریخ معماری جهان به نام شیوه معماری آلمانی مشهور است یعنی با دیوارهای بلند سنگی و بسیار مستحکم، سالن و سرسرای بزرگ و اتاق‌های به هم پیوسته. این بنا به شکل عقاب با بال‌های گشوده و در حال پرواز ساخته شده است و تا چند سال قبل محل اداری شهرداری تبریز بوده است اما امروزه کاربری فرهنگی پیدا کرده و با توجه به اینکه تبریز دارای نخستین بلديه با همان شهرداری کشور در بیش از یکصد سال قبل بوده، بخش زیرزمین آن به موزه شهر تبدیل شده است. تندیس «ارفع الملک جلیلی» شهردار پرتلاش تبریز که در ساخت این بنا کوشش بسیار کرده، نخستین چیزی است که پس از ورود به محوطه عمارت، به شما خوش آمد می‌گوید. این بنا دارای یک برج به ارتفاع بیش از پنج متر و ساعت چهار صفحه‌ای است که بر روی بخش وسطی بنا، یعنی بر روی سر این عقاب بال گشوده وجود دارد و هر 15 دقیقه یکبار، گذر زمان را به عابران یادآوری می‌کند. عمارت ساعت، یکی از نمادهای اصلی شهر تبریز محسوب می‌شود. *باغ شعر و نقشبکی دیگر از داشته‌های ارزشمند تبریز، مقبره‌ای است که در پایین دست دامنه‌های بیلانکوه واقع شده و بیکر دو هنرمند برجسته جهان را در خود جای داده است. «باغ دو کمال» سال‌هاست میزبان دو هنرمندی است که یکی شعر را و دیگری نقش و نگار را به کمال رساندند. تبریز مفتخر است به حضور «کمال‌الدین بهزاد» نقاش و نگارگر بی‌بدیل مکتب هرات که در زمان سلطنت شاه اسماعیل صفوی به تبریز آمد و «کمال‌الدین مسعود خجندی» شاعر برجسته تاجیک که حضور در میان ادبا و هوای شاعرپرور تبریز او را از کیلومترها دورتر به تبریز کشانده و ماندگار کرد. برای دیدن مقبره این دو هنرمند بزرگ باید از سمت خیابان آبرسانی به طرف بیلانکوه بروید، کمی دورتر از پل روگذر، تابلوی «مقبره دو کمال» شما را به حضور در آرامش دو هنرمندی دعوت می‌کند که با حدود 150 سال فاصله از هم می‌زیسته‌اند اما پس از مرگ هر دو در زیرزمین باغی سرسبز و آرام آرمیدند. باغ آرامگاه دو کمال امروزه به محل دانشگاه هنر و صنایع دستی و نگارگری تبدیل شده است. *یک کیلومتر مربع علم و فرهنگ تاریخ تبریز را باید زیر خروارها خاک جستجو کرد، تن این دیار زیبا و آرام، بارها و بارها بر اثر هجوم جنگجویان مختلف و مهم‌تر از آن، به خاطر زلزله، لرزیده است و همین اتفاقات موجب شده‌اند تا بخش‌های زیادی از تاریخ تبریز همچون شعله‌ای زیر خاکستر باقی بماند و هر از گاهی زبانه‌ای بکشد تا شکوه و زیبایی خود را به رخ بکشد. یکی از این یادگارهای خاک‌نشین، محوطه‌ای است که عنوان «نخستین دانشگاه جهان» را به شایستگی از آن خود کرده و با بازشناسی اثربخشی تاریخی‌اش در سال‌های اخیر، موجب سربلندی شده است. «ربیع رشیدی» یادگار ارزشمند «خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی» وزیر خردمند، علم دوست و فرهنگ‌شناس سلطان محمد غازان برای همیشه‌های تاریخ است، این مجتمع عظیم در دامنه کوه‌های سرخاب و در منطقه باغمیشه تبریز ساخته شده، منطقه‌ای که در زمان توان و اقتدار ایلخانان دارای نهرهای جاری، باغ و بوستان‌های زیبایی بوده است. خواجه رشید این مجتمع را در سه بخش دانشگاه، باغات، شهرک مسکونی و ابنیه خیره بنا کرد و در قسمت دانشگاهی آن، دروس مختلف از جمله پزشکی را با برترین

متدهای جهان آن دوران و به پنج زبان مختلف به دانشجویانی از سراسر جهان آموزش داد. بنا به اظهار خود خواجه رشید، در این شهرک زیبای علمی 24 کاروانسرا، یک هزار و 500 مغازه، 30 هزار خانه مسکونی به همراه حمام، کارخانه، ضرابخانه، اماکن آموزشی، درمانی و ... ایجاد شد و در اختیار مردم و طالبان علم قرار گرفت. در سال 718 هجری خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی با دسیسه رقیبش تاج الدین علی شاه حیلانی، سازنده ارگ تبریز و در دوره حکومت «؛ سلطان ابوسعید» به قتل رسید و به دنبال آن این مجتمع دانشگاهی با ارزش که در آن دوره از بزرگترین مراکز آموزشی جهان محسوب می شد، غارت و با خاک یکسان شد. آسیب هایی که در دوره های بعد توسط عوامل انسانی و طبیعی به مجموعه وارد شدند، باعث شده تا بخش های زیادی از این مجموعه از بین برود و آنچه امروز در این محوطه می بینیم، بخش کوچکی از یک کیلومتر مربع، وسعت تقریبی این دانشگاه و الحاقات آن است. برگزاری همایش های علمی در رابطه با جایگاه ربع رشیدی، باعث شد تا این محوطه مورد کاوش دقیق واقع شود و تا امروز حمام ایلخانی، پلکان ورودی، برج و باروهای اطراف ربع، بخشی از سنگفرش مجموعه و تعداد زیادی از کاشی های به جا مانده از دیوارهای زیبای مجموعه پیدا شده اند. در وسط این محوطه، برج قطور دایره شکلی هست که عموم مردم فکر می کنند ربع رشیدی است اما در حقیقت این برج دایره شکل بنایی است که در دوره های بسیار دورتر از خواجه رشید و توسط شاه عباس صفوی به عنوان استحکاماتی برای سنگ گرفتن و جنگ با استفاده از مصالح موجود در محوطه ساخته شده و امروز به نماد ربع رشیدی تبدیل شده است. با یک جستجوی اینترنتی می توانید ببینید که از این برج به عنوان «؛ ربع رشیدی» نام برده شده است. **بازار تاریخی و جهانی تبریز** بازار تاریخی تبریز وسیع ترین مجموعه مسقف و به هم پیوسته جهان به گزارش خبرگزاری فارس از تبریز، شبکه بازار تبریز به مثابه قلب شهر است و نقش عمده ای در بافت شهر دارد. این بازار که با مساحتی معادل یک کیلومتر متر مربع در سال 54 شمسی در فهرست آثار ملی به ثبت رسید، بزرگترین اثر ثبتی کشور و وسیع ترین مجموعه مسقف و به هم پیوسته جهان به شمار می رود. مجموعه بازار تبریز یکی از بازارهای بزرگ تاریخی و زیبای ایران و خاورمیانه است. عواملی مانند سک معماری بازار، آرایش مغازه ها، کثرت تیمچه ها، کاروان سراها، دالان ها، راسته ها و همچنین انواع مشاغل و حرفه ها، وجود تعداد بسیاری مدرسه و مسجد که عمدتاً از سابقه تاریخی برخوردارند، این بازار را به نمونه عالی مجهز تجارت، کسب و زندگی اسلامی و شرقی تبدیل کرده است. *بازار تاریخی تبریز از نظر جهانگردان تبریز از ادوار گذشته به دلیل قرار گرفتن در سیر جاده ابریشم یکی از مهم ترین مراکز بازرگانی ایران به شمار می رفته است. این شهر به خاطر موقعیت ویژه خود، سالیان دراز پذیرای کاروان های تجاری خاور دور و اروپا از راه روسیه و عثمانی بود و مرکز مبادله کالاهای بازرگانی کشورهای اروپایی محسوب می شد و از این رو از شهرتی جهانی برخوردار بوده است. «؛ شاردن» فرانسوی در سفرنامه خود شکوه مجموعه بازارهای تبریز را پیش از ویرانی آنها بر اثر زلزله چنین می ستاید: «؛ این شهر دارای عالی ترین بازارهای آسیاست. وسعت و عظمت این بازارها، گنبدها و طاق های زیبایی که آنها را پوشانیده است با توده عظیم و انبوه جماعتی که در طی روز در سوق های بازار مشاهده می شود و کثرت مقدار کالاهایی که در آنجا انباشته شده است بطور حیرت آوری ابهت و جلال بازارهای تبریز را نمودار می سازد.» وی اضافه می کند: «؛ زیباترین بازار این شهر که مرکز معاملات کالاهای گرانبها و جواهرات است. قیصریه نام دارد. این بازار هشت گوش و بسیار وسیع و بزرگ است. قیصریه را حدود سال هشتصد و پنجاه هجری به فرمان اوزن حسن که مقر سلطنتش تبریز بود بنا کرده اند.» در طول تاریخ تبریز، بازار این شهر همواره مورد توجه تجار و جهانگردان ایرانی، عرب و اروپایی بوده است و آن را به دلیل فراوانی ثروت و زیبایی معماری اش ستوده اند. از این شخصیت ها می توان به مقدسی، یاقوت حموی، زکریا محمد قزوینی، ابن بطوطه، حمد الله مستوفی، اولیا جلیلی ترک، مارکوپولو، اودریک، کلاویخو، آمبروسو کنتارینی، جان کارت رایت، تاورنیه، شاردن و حملی کاربری اشاره کرد که به تفصیل مطالب ارزنده ای درباره بازار تبریز در سفرنامه های خود ذکر کرده اند. مجموعه شکوهمند و بی نظیر بازار تبریز در جریان زلزله هول انگیز سال یک هزار و یکصد و نود و سه هجری قمری به شدت آسیب دید و از عمارت های بلند و بناهای محکم این اثر باقی نماند. بازسازی و مرمت مجموعه بازار تبریز به احتمال قوی هم زمان با بناهای باروی شهر، به همت «؛ نجفقلی خاثر بیگلربیگی» از سال یک هزار و یکصد و نود چهار هجری قمری آغاز شد. بافت اصلی بازار تبریز از دو راسته سربو شیده شمالی جنوبی و شرقی - غربی تشکیل شده است. عرض بازار ها بین چهار تا پنج متر و بلندی سقف آنها پنج تا شش متر است که در مقایسه با سقف بازارهای نقاط گرمسیری ایران کوتاه تر است. راسته های اصلی توسط راسته های فرعی به هم متصل شده در فضاهای بین آنها، سراها، کاروان سراها و تیمچه ها بنا شده است. تقاطع راسته ها را در سه راهی و چهار راهی (چهار سوق ها) طاق های گنبدی پوشانده است. بزرگترین گنبد بازار، گنبد تیمچه امیر و زیبا ترین قسمت آن تیمچه مظفریه است. *بازار امیر از زیباترین و مهم ترین بازارهای تبریز، بازار، کاروان سرا و تیمچه امیر است که در حال حاضر از مراکز عمده تجارت و صادرات فرش و مرکز بورس طلا و جواهر و منسوجات می شود. بازار امیر از شلوغ ترین و پر حجم ترین بازار های تبریز و از نقاط دیدنی و جهانگردی شهر است. بانی این بازار و کاروان سرای امیر، «؛ میرزا محمد خان امیر نظام زنگنه» است. تاریخ بنای بازار و کاروان سرای امیر سال یک هزار و دویست و پنجاه و پنج هجری قمری است. در بازار امیر از یکصد و دوازده مغازه دایر، یکصد و دو مغازه به زرگری و جواهر فروشی و هشت مغازه به بنزایی و فروش پارچه، یک مغازه به آینه فروشی و یک مغازه به عطر فروشی و لوازم آرایش اشتغال دارند. گسترش تجارت طلا و زرگری به تدریج بنزایی و پارچه فروشی را که روزگاری مخصوص بازار امیر بود از بین برده و جای آن را گرفته است. *تیمچه مظفریه معروف ترین بخش بازار تبریز «؛ تیمچه مظفریه» است که در زمان ولیعهدی مظفرالدین میرزای قاجار به سال یک هزار و سیصد و پنج هجری قمری ساخته شد، بانی آن «؛ حاج شیخ محمد جعفر قزوینی» از بازرگانان تبریز بوده است. با توجه به اینکه هر بنای نو بنیادی در تبریز اگر مورد توجه ولیعهد وقت قرار می گرفت، باید آن را به ولیعهد پیشکش می کردند، این بازرگان کاردان نیز بنا را به نام «؛ مظفر الدین میرزا، مظفریه» نامید که مورد تحسین ولیعهد قرار گرفت و از تصاحب و تملک آن خودداری کرد. در حال حاضر «؛ تیمچه مظفریه» یکی از مراکز عمده تجارت و صدور فرش آذربایجان و ایران است از شهرتی جهانی دارد. این تیمچه دو طبقه دارد که هر طبقه آن بیست و شش

حجره فرش فروشی را در خود جای داده است. رودخانه مهران رود دو قسمت بازار قدیمی تبریز را از هم جدا ساخته و بخش شمالی بازار به جهت جدا ماندن از کل مجموعه بتدریج اهمیت خود را از دست داده و دچار تخریب بیشتری شده است. قسمت اعظم مساحت بازار در جنوب مهران رود و در حد فاصل خیابان های دارایی، شهدا و امتداد آن در راسته کوچه قرار گرفته است. احداث خیابان دارایی قسمت کوچکی از این بخش را از کل مجموعه جنوبی جدا کرده است. مهم ترین راسته هایی که در این قسمت از بازار وجود دارند عبارتند از بازار امیر، راسته بازار، راسته قدیم، بازار سراجان، شیشه گرخانه، بازار کفاشان، بازار صفی، بازار صادقیه، دلاله زین بازار، بازار کلاهدوزان، قیز بستی بازار، بازار مسگران، بازار حلاجان، بازار آیت الله شهدی، یمن دوز بازار، بازار حرم خانه، بازار رنگی. از تیمچه های معروف بازار، تیمچه امیر، تیمچه حاج شیخ کاظم، میرزا شفیع، حاج محمد قلی، حاج صفر علی، میرزا حلیل، مظفریه، شعر بافان، ملک، خرازی ها، حاج شیخ بها، میر ابوالحسن و حاج تقی را می توان نام برد. هر کدام از این تیمچه ها یا سراها بازار تبریز معمولاً دارای دالان های زیبایی هستند که به همان نام تیمچه و سرای شهرت یافته اند. سرای های بازار تبریز غیر از ایفای نقش بسیار مهم در زندگی اقتصادی بازار، به منزله تنفس گاه ها و فضای سبز مجموعه نیز اهمیت فوق العاده ای داشته اند. سراهای امیر، گرجیلر، حاج سید حسن ها، شاهزاده ها، دو دری ها، میر ابوالحسن، پرتوی، آلمانی ها، میرزا مهدی از مشهورترین سراها مجموعه بازار محسوب می شوند. *راسته بازار شاید بزرگ ترین و کامل ترین بازار تبریز از نظر تنوع اصناف و اجناس، راسته بازار باشد. در این بازار، سرای حاج حسین میانه، حاج سید کهنه، سرای کمیانی، سرای خان، سرای دو دری میانه، دو دری مدقالچی، سرای کچه چی لر، سرای در عباسی، سرای میرزا حلیل، تیمچه حاج شیخ اول، حاج شیخ دوم، حاج شیخ سوم، تیمچه حاج تقی، حاج محمد قلی، حاج صفر علی، تیمچه جعفریه، بازار قیزبستی، بازار شریف العلماء، بازار کفاشان، بازار سراجان، کلاهدوزان، پنبه فروشان و دلاله زن کوچک قرار دارند با به آن ها مربوط می شوند. *بازار صادقیه بازار صادقیه به همراه چهار سو و یخچال توسط میرزا محمد صادق، فرزند صدر الدین محمد مستوفی در سال 1068 هـ. ق برای وقف به مسجد و مدرسه صادقیه احداث شد. این بازار در زمان فتحعلی شاه ویران و خرابه بود تا این که نایب السلطنه عباس میرزا حکمران وقت تبریز به بازسازی آن همت گماشت. دو سرای شاهزاده به این بازار راه دارد. وجه تسمیه شاهزاده به جهت تعمیراتی است که عباس میرزا در آن به عمل آورده است. *بازار شیشه گر خانه بازار شیشه گرخانه از مهم ترین، شلوغ ترین و ثروتمند ترین بازارهای تبریز است که بین خیابان تربیت و خیابان شهدا قرار گرفته است. این بازار سابقاً محل تولید و فروش انواع شیشه و بلور بود، اما امروزه اثری از شیشه و بلور در آن نیست. *میر ابوالحسن تبریز بازار میر ابوالحسن مشتمل بر تیمچه و سرای حاج میر ابوالحسن می باشد که توسط بازرگانی به همین نام در زمان ناصر الدین شاه قاجار ساخته شده است. *راسته کهنه تبریز در کنار راسته کهنه سرای قدیم حاج سید حسین، تیمچه حاج رحیم، سرای دو دری، دالان خونی و سرای دباغان قرار گرفته است. سرای قدیم حاج سید حسین توسط حاج سید حسین حسینی (متوفای 1263 هـ. ق) ساخته شده و دالان خونی یکی از دالان های آن می باشد که به جهت قتل حاج رحبعلی داروغه، به هنگام ولیعهدی مظفر الدین میرزا، به این نام خوانده شده است. *بازار تاریخی، اهر مجموعه بازار اهر از بازارهای تاریخی آذربایجان است که از نظر اسلوب معماری و تزئینات بسیار زیبا و قابل توجه است. در این بازار تمام مغازه های طبقه دوم با گچ بری های زیبا از گل و برگ یا اسلیمی توریقی بسیار درست تزئین شده و همچنین ابتکاراتی نیز در آجر چینی گنبد های تودر توی بازار به کار رفته است. بازار اهر در زمان حکومت رشید الملک در ارسباران در سال یک هزار و سیصد و بیست و یک هجری قمری مرمت و بازسازی شود. *سرای رنگین قهریخیابان ششگلان و بافت تاریخی تبریز، میزبان خانه های تاریخی هستند که از هر آجر و هر کاشی و هر شیشه اش، بوی اصالت و تاریخ و خاطرات نگفته بلند می شود. در 1218 هجری قمری که عباس میرزا نایب السلطنه فتحعلیشاه شد و در تبریز، ولیعهدنشین قاجار اقامت کرد، از دوره قاجار بناهای زیبایی در این ولیعهدنشین به یادگار مانده است و #171:خانه امیرنظام گروسی» یکی از باشکوه ترین این بناهاست که هنوز هم با صلابت و عظمت خاصی خودنمایی می کند. این عمارت در دوره ناصرالدین شاه و در زمان پیشکاری امیر نظام گروسی و توسط وی بنا شد، در خاطرات ناصرالدین شاه بعد از سفر وی به فرنگ از این خانه توصیف فراوان شده است. با اینکه اکنون تمام قسمت های این خانه باقی نمانده و فقط بخش هایی از آن حفظ، مرمت و احیا شده اند اما هنوز هم یکی از زیباترین و مهم ترین ابنیه تاریخی تبریز محسوب می شود و به دلیل نقش مهم تاریخی خود، اکنون به عنوان #171:موزه قاجار» شناخته می شود. ساختمان مانند دیگر خانه های تاریخی و مهم تبریز، دارای دو حیاط اندرونی و بیرونی است که به وسیله باغچه ها و حوض های بزرگ تزئین شده و روح هر بیننده ای را صفا می دهد. از آنجا که ستون های منقوش به گچ بری از ویژگی های ابنیه تاریخی منطقه است، ایوان عمارت نیز با 16 ستون و سرستون های زیبا نگه داشته شده همچنین در طبقه بالا و در اتاق طنبی پنجره های مشبک ارسی با شیشه های رنگی از نگاه فرهنگی آن دوران خبر می دهد. موزه قاجار همچنین برای ادا کردن رسالت موزه ای خود، شامل یازده تالار در زمینه موضوعات و هنرهای مختلف در دوره های نه چندان دور است. بعد از عبور از حیاط بیرونی و تماشای نمای کلی این خانه زیبا، می توانید وارد سالن اصلی بشوید و تالار بافته، تالار چینی، تالار فلزات، تالار خاتم، تالار سنگ، تالار آبگینه، تالار سکه، تالار موسیقی، تالار اسلحه، تالار معماری، شهرسازی، تالار رجال و فرامین را ببینید و از هنرهای دوره قاجار لذت ببرید. یکی از منحصر به فردترین بخش های این خانه تو در تو، تالار موسیقی موزه است، با توجه به رشد موسیقی در دوران قاجار و حضور بسیاری از این بزرگان در شهر هنر دوست تبریز، تالار موسیقی موزه قاجار با حال و هوای موسیقی سنتی و قدیمی ایرانی و آذربایجانی و با نمونه های ارزشمند سه تار، گرامافون و پیانوی اساتید برجسته موسیقی کشور همچنین تندیس استاد ابوالحسن صبا، استاد برجسته موسیقی و استاد ابوالحسن خان اقبال آذر استاد بی بدیل آواز و موسیقی ایرانی آماده شده اند. در راه خروج از بنا باید از زیرزمین خانه عبور کنید و در این راه از تالار سنگ خواهید گذشت، در این تالار دو سنگ مرمری تاریخی و کهن بسیار با ارزش مربوط به یادبود بازسازی تبریز بعد از زلزله مهیب این شهر تاریخی در سال 1193 هجری قمری و سنگ یادبود تاج گذاری مظفرالدین شاه قاجار نگهداری می شود. *پیر بام آسمان تمام دیدنی های تبریز را خانه ها، سراها و ابنیه تاریخی تشکیل نمی دهند. به جز محوطه تفریحی تاریخی ائل گلی، اگر اهل هوای تازه، مطبوع و کمی ورزش هستید،

[پیاده‌روی در مسیر دامنه تا قله کوه عینالی را هم تجربه کنید. کوه عون ابن علی که در گویش مردم شهر «عینالی داغی» نامیده می‌شود، از جاذبه‌های طبیعی شهر تبریز است، این کوه سرخ رنگ با طبیعت ویژه خود و داشتن جاده‌ای آسفالتی از دامنه تا قله، وجود مقبره امامزادگان عون ابن علی و زین ابن علی همچنین رستوران بام تبریز می‌تواند گردش و بازدید به یادماندنی را در هوای خنک و مطبوع بهاری برایتان به وجود بیاورد. بنای آرامگاه چند بار به دلایل مختلف تخریب و دوباره از نو ساخته شده است و امروز این بنا از تمام نقاط شهر قابل رویت است. در سال‌های اخیر بنای یادمان هشت تن از شهدای گمنام کشور در محوطه قله کوه ساخته شده و با ساخت و روشن شدن بزرگ‌ترین پرچم نوری کشور در دامنه‌های مشرف به مقبره، این مسیر در روز و شب از زیبایی چشمگیری برخوردار شده است. چند سالی هست که طرح سرسبز کردن این کوه سرخ رنگ نیز در مسیر منتهی به قله در حال انجام است و در این مسیر می‌توانید هزاران کاج کوچک و بزرگ، دریاچه آب آنها و مسیر آبیاری قطره‌ای درختان را مشاهده کنید. مزرعه پرورش شترمرغ نیز در همین مسیر واقع است و بر جذابیت‌های این سفر می‌افزاید. *سخن آخر... تمام آنچه گفته شد، جزئی کوچک از زیبایی‌های شهری است که «اولین» بودنش در عرصه‌های مختلف را نه به موقعیت جغرافیایی‌اش، که به مردمان خوش فکر و تلاشگرش مدیون است. دیدن شهر شمس و شهریار، شهر تبریز را همزمان با وزیدن باد نوروزی از دست ندهید. -----* نگارنده: فرینوش اکبرزاده و وحید زینالی](#)